

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:
 1 an ... 20 cor.
 6 luni ... 10 cor.
 3 luni ... 5 cor.
 1 luna ... 2 cor.
 în România și în țările limitrofe pe an 4 cor.
 în România și în țările limitrofe pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un tir garsonat: prima dată 14
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 8 b. de fiecare publicație.

Astfel abonamentele, cărți și inserți:
 toate sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Scrisori retracate nu se primesc.

Cătră alegătorii Români

din comitatul Aradului!

In 17 Noembrie st. n. se vor ține
 alegerile de membri congregaționali
 pentru comitatul Aradului. Se vor în-
 trece prin urmare de sigur de acum
 acțiunile printre alegătorii Români,
 pentru un candidat ori altul.

Grăbim a avisa pe alegătorii Ro-
 mâni să se ție la o parte de aceste
 acțiuni și să nu se angajeze nici
 într-o parte. Sunt puse la cale pentru
 a sparge zidul solidarității și a bi-
 năruții noastre. S'astepte deci avizul
clubului comitatens român, care
 în timpul cel mai scurt va designa și
 persoanele pentru fiecare cerc, per-
 soane, cari merită încrederea obștei
 românești și pe cari va avea datorința
 și de votul fiecare Român de omenie.

REVIZIUNEA REGULAMENTULUI.

De două zile încoace situația parlamen-
 tară în Budapesta înfățișează platforma de
 luptă: încercări furtivoase între opoziție
 și guvern. Dezbaterile asupra proiectului re-
 vizionii, ce s'a început Sâmbătă, s-a deslan-
 șat patima în toată plenitudinea ei, în
 vâta opoziției și sfârșitul nici prevede nu

se poate. În ședința de Sâmbătă a vorbit
 Kossuth Ferencz, șeful opoziției kossuthiste
 și ministrul președinte Tisza, reflectând lui
 Kossuth. Din vorbirile lor, pe cum și din
 manifestațiunile exterioare, ce au secundat
 acestor vorbiri, s'a putut neîndoelnic constata
 abizul mare între aceste două tabere,
 fără nici o punte de trecere. Partidul guver-
 namental este mai mult ca ori când însufle-
 țit de șeful său, pe care e gata a-l urma
 până la extrem în aceasta luptă; opoziția e
 însă mânia ironisătoare, hotărârea neînfrân-
 tel rezistențe. Aceasta e icoana de azi a
 situației, reală ori părută în stadiul prim al
 dezbaterii. Care va fi cea de mâine, ce
 schimbări se pot produce în cursul luptelor:
 nu se poate nici profeti.

Am mai asistat ca spectator al acestor
 fel de lupte din partea opoziției pornite cu
 mare alaiu și zgomot, sfârșitul fiind de-
 moralisarea luptei. Și am văzut ori câte ac-
 țțiuni de guvern, vestind intransigența față
 de tot cuvântul proiectului, la sfârșit făcând
 concesiuni esențiale. Și, guvern și opoziție
 au rămas tot ce au fost.

În cercuri guvernamentale s'a discutat
 că proiectul de reviziune, azi, după-ce partea
 cea mai esențială a proiectului a fost abando-
 nată, nici pe departe nu mai are pentru
 guvern importanța, ce a avut-o. Lăsându-se
 din proiect modificarea cu privire la asigu-
 rarea proiectului de recruți, chiar proiectul
 întreg se poate abandona. Guvernul îl men-
 ține însă — după cum pretind unii a ști
 — pentru a ține în frâu obstrucția și a-i

lua din ascuțis pentru vremea dezbaterilor
 altor proiecte importante.

Acțiunea reviziunii reclamă timp în-
 delungat și într'astea se impun legislației
 alte chestiuni de importanță vitală. Sunt
 mulți cari rezonază așa, că guvernul va în-
 trerupe dezbaterile fără prospecte de sfârșit asu-
 pra reviziunii, pentru a rezolva chestiunile cu-
 rente, cari nu sufer amânări. Dacă opoziția
 însă le-ar obstrua și pe acestea, atunci gu-
 vernul ar reveni la proiectul de reviziune, pe
 care l-ar trece cu forța în parlament. Nu-
 mai după aceasta ar urma dizolvarea parla-
 mentului.

Asta ar fi deci combinațiunea guvernului
 față de orice probabilitate. Ori, asigurarea dez-
 baterii parlamentare pe seama tuturor afacerilor
 curente, cu intreruperea discuțiilor reviziu-
 nii și cu sabia lui Damocle atârând mereu
 deasupra; ori trecerea cu forța, cu măsuri
 draconice a proiectului reviziunii și la
 sfârșit dizolvarea parlamentului.

Dar posibilitatea aceasta a doua ar ur-
 ma numai atunci, dacă opoziția prin purta-
 rea ei l-ar forța pe guvern pentru a alege
 aceasta.

Guvernul speră că opiniunea publică
 a țării, cu cât va fi mai agresivă obstrucția,
 se va forma în favorul său și a par-
 tidului liberal cari stau în serviciul aparent al
 restituirii ordinii parlamentare.

În ori ce caz, viitorul apropiat ne pune
 în perspectivă interesante evenimente, pe
 cari trebuie să le urmărim cu neîncetată
 luare aminte.

CHESTIE DESCHISĂ.

Răspunsurile sunt așteptate

„Măi, imi zicea prietenul meu, de geaba crezi
 credință deșartă... ești un naiv...”

„Și tu ești cuminte?” îi răspund.

„Femeile noastre? Să le poți face să ce-
 scască măcar un lucru de seamă... dar încă să
 dai de lucru intelectual!”

„Ce lucru, mă? De cetit știu că au să ce-
 scască. Doar contingentul consumatorilor scrieri-
 literare și peste tot ce se publică românește,
 femeile sunt. Nu mă crezi? Întrebă veterana
 familia”. Dacă „Luceafărul” n'a ajuns să cuce-
 scască încă terenul ce i-se cuvine, vina nu este
 cetitorilor, ci a lipsei de reclam. Căci recla-
 marea e sufletul negoțului, ori cât de ideal ar fi

„Și lipsa de colportaj e un defect pentru
 că nu-și țin „jidani proprii”... Tot femeia ro-
 mână este aceea, care ne va salva prezentul și
 să va pregăti viitorul...”

„Se vede că nu ai nevastă. Mă!”

„Pardon! Voi avea în curând...”

„Până să ai, ia mai ascultă-mă și pe mine:
 umbrelle, fante, „bluze sparte”, sezonul și pălăriile,
 umbrelle și sezonul, umbrelle și soarele, ploaia
 umbrelle, galoși-șoșoni, șoșoni-galoși, butoni,
 șevrau și hiber; iarna și bal, primăvara și
 curcuzii, vara și cură, toamna și expoziții, și
 la urma urmelor: conturi și paraconturi!... Fugi
 la cucoanele tale!”

„Stai, amice! Nu te repezi. Fiecare lucru
 timpul și cu rostul său. Astea sunt necesități
 omenești. Astea sunt nimicuri...”

„Cât crezi că o să țină zestrea, la care te
 obligi, — pentru cazul de divorț?”

„In slăbește-mă cu d'alde astea!... O făp-
 tură adorabilă. Un suflet visător, care din viață
 îți face vis, iar visul tău de fericire îl intrupează
 în viață; o intelectuală superioară, care prin in-
 sași firea sa senzibilă, proprie femeii, îți poten-
 tează binele...”

„Potențează? Pe amarul!”

„Slăbește-mă!”

„Intelectuală superioară...?”

„Și că-mi pare rău? Fac apel!”

„Ce apel!”

„Voi, ăștia, cari faceți pe învățații, cari
 sunteți plini de voi înși-vă, nu înțelegeți că ade-
 vărul poate fi și în afară de voi. — Voi, ăștia fi-
 lozofii, cari socotiți cu centimetrul intensitatea sen-
 timentului, nu vă dați seama de lumea de simțiri
 din sufletul femeesc, care singură a făcut minuni
 în lumea aceasta. Voi bagatelisați ce e sfânt în
 sufletul omenesc. Puneți la cântar adevăruri pe
 cari numai inima le brodește...”

„Și tu filosof?”

„Nu sunt filosof! Dar simt în inimă, știu
 ce e femeia...”

„Ai văzut-o plivind ceapă?”

„Nu fi banal!... Te asigur că tu nu ai să
 rezolvi, cu capul tău plin de nori logico-metempsi-
 hozici, o problemă filosofică ce voiu pune eu.”

„Hm! Tu?”

„Nici nu fac apel la mințile voastre băr-
 bătești; voi sunteți uzați. Ceva nou! Femeia a
 dat viață mântuirii, femeia va rezolva marile
 probleme.”

„Bine. Dar' unde vrei să ajungi?... Voiu
 capitula, când voiu vedea pusă problema în așa
 chip, ca să pot aștepta rezolvirea ei dela alții,
 adevărații dela altele. Și imi voiu trage concluziile,
 când îți voiu vedea la muncă femeile.”

„Bine!”

Onorate Cetitoare,

— Intrând în această discuție cu un veteran
 prieten, al cărui nume nu e de trebuință să-ți știți,
 am ridicat steagul pentru sexul frumos. Voi să-l
 țin sus, și să-l duc la biruință, cu deviza: „Pro-
 blemele mari în lume numai femeia, sentimentul
 ei le-a rezolvat”.

Pășesc dar în luptă cu acest steag și cer
 plebiscit feminin asupra problemei următoare:

În lume sunt două feluri de oameni:

Unii, cari și-au format o părere definitivă
 despre eul propriu, alții cari nu îndrăznesc să se
 socotească de suprem arbitriu în ce privește
 „nosce te ipsum” (cunoaște-te pe tine însuși).

În lume sunt două feluri de oameni:

Proști și cumiți.

Cari sunt proști cari cumiți? —

În interesul cauzei pe care o reprezint, în
 interesul adevărului și în interesul rezolvării u-
 nelor probleme de valoare intelectuală-morală, fac
 apel la gentilele noastre Cetitoare și le rog, ca
 răspunsul lor motivat — care se va publica tot
 la locul acesta — să binevoiască a-l trimite la
 adresa acestei redacțiuni, cu indicația specială,
 pe plic, pentru subscriitorul acestor șire.

Alhambra.

Guvernul austriac și întâmplările dela Innsbruck. Din Viena se telegrafează, că în Dieta provinciei din Austria de jos s'a răspândit faima asupra demisiunii guvernului austriac, care ar sta în nex causal cu incidentul dela Innsbruck. Nu suferă îndoială, că ministerul se află într'o situație gravă. Monarchul este foarte mâhnit din cauza tulburărilor sângeroase și mai ales s'a scandalizat de purtarea locuitorului provincial din Tirolia, că acesta n'a trimis monarchului rapoarte fidele.

Conform informației ziarului „Fremdenblatt“ prim ministrul Koeber a răspuns la telegrama deputatului Dr. Erler cu următoarea depeșă:

„Evenimentele foarte regretabile necesită guvernul la luarea tuturor măsurilor pentru susținerea ordinii publice, ceea-ce se va și întâmpla. Agitațiile premărgătoare demonstrațiilor sângeroase nu le pot din destul condamna, de oarece este afară de orice îndoială, că aceste agitații au dat ansă la desordinea de caracter acut“.

Prim ministrul Koeber s'a prezentat Sâmbătă la monarchul în audiență, făcând un raport asupra evenimentelor sângeroase dela Innsbruck. Guvernul se pregătește să dea orăin pentru suspendarea prelegerilor la facultatea italiană, ca să se evite tulburările pe mai departe.

Contra proiectului Berzeviczy.

Citim în «Telegraful Român» din Sibiu: Membrii adunării municipale a comitatului Sibiu s'au întrunit Vineri la o consfătuire în Sibiu la care, conform invitației, au luat parte și alți alegători din comitatul Sibiului. Consfătuirea a fost condusă de dl Dr. Liviu Leményi, prezidentul clubului român municipal din com. Sibiului, iar agendele notariale le-a săvârșit dl Lazăr Tritian, asesor referent conzistorial.

Intrunirea a ridicat protest în contra proiectului de lege al dlui ministru de instrucție Berzeviczy, votând încredere și mulțămirea episcopatului român, care l'a combătut și până acuma; a ales apoi delegații pentru o eventuală conferență națională și a luat măsurile necesare pentru alegerea membrilor adunării municipale a comitatului Sibiu, în locul aceluia, al căror mandat expiră cu finea anului acestuia. La orele unsprezece și jumătate consfătuirea a fost încheiată.

În Virșeț s'a convocat pe ziua de 16 Nov. o conferență în cestiunca proiectului. La Zombor și Becicherecul-mare se vor convoca adunări bisericești în care se va lua poziție contra proiectului. Se afirmă, că se lucrează puternic pentru convocarea unei mari adunări a întregii metropolii sârbești.

DELA BLAJ.

Iubileul gimnasiului român gr.-cat. Adunarea învățătorilor din Archidieceza gr.-cat. a Blajului.

Joi în 3 Novembre st. n. s'au împlinit 150 de ani dela deschiderea școalelor din Blaj. Preamărite să fiți voi ziduri bătrâne, binecuvântate de Dumnezeu, ce un veac și jumătate ați răspândit lumină și cultură româ-

nească !! O, dacă ați putea vorbi, ne-ați spune atât de multe povești despre fil neamului nostru, cum între multe jertfe și suspine și-au câștigat învățătura. Ne-ați vorbi despre atâtea generații de dascăli învățați, cari între voi, departe de ori-ce șgomot și pompă lumească modeste și simpli în traiul lor ca niște apostoli, au ținut nestinsă lumina adevărului și focul iubirii de neam ca niște vestale !!

Din acest incident însemnat se proiectaseră serbări grandioase, concerte și banchete.

Însă anul acesta secetos, cu mizeria, ce ne bate la ușă, ni-a vestejit dorințele de petreceri.

Astfel iubileul ni-l'am serbat în casa lui Dumnezeu, unde sub o sfântă liturgie la care au asistat toate instituturile de învățământ sub conducerea corpului didactic, am adus mulțămirea lui Dumnezeu că ne-a trimis un veac și jumătate darul său cu imbelșugare. Dl profesor gimnazial Emil Viciu a ținut o vorbire festivă, făcând istoricul gimnaziului, arătând meritele episcopilor jertfitori pentru școale, îndemnând tinerimea spre virtuți frumoase și spre sîrguință la învățătura.

Astfel am iubilat fără șgomot, urmând pildele marelui întemeietor al școalelor.

În 4 și 5 Novembre s'a ținut adunarea generală a Reuniunii învățătorilor din archidieceza gr.-cat. Alba-Iulia și Făgăraș.

Dl președinte George Muntean director prep. deschide adunarea printr'o avântată vorbire, recomandându-ne ca întru împrejurările aceste grele, când se pun atâtea stăvile instrucției în limba maternă, să nu ne pierdem cumpătul, ci să ne strîngem în jurul capilor bisericești, cari își vor ține de datoria a lupta până la ultima picătură de sânge pentru apărarea școalelor și a limbii românești.

Constatându-se prezența membrilor Reuniunii în anul expirat de către secretarul I dl Pentru Ungurean, din cari să vede că în diferitele despărțăminte s'a lucrat cu spor ținându-se adunări în cari s-a disertat despre teme din sfera pedagogiei și a economiei și s'au ținut prelegeri practice, cari au fost discutate cu multă obiectivitate.

Din raportul cassarului și al comitetului redacțional al «Foiș școlastice» rees cu durere **restanțe însemnate** în achitarea taxelor de membrii și a abonaților la foaie.

După cari Esc. Sa dl Metropolit, Dr. Victor Mihali de Apșa, care a onorat adunarea cu prezența Sa a pus la dispoziția cassarului două premii plătite în aur de câte 100 cor. din cari unul să se dea pentru tema «Cum își va putea scoate învățătorul salariul său fără să vie în conflict cu ceva», iar al doilea învățătorului, care va dovedi, că a făcut mai multă miere cu stuful său după sistemul Dzirdzon.

Dl Alexiu Pocol, mare proprietar în Baia-Mare făcându-se membru fondator asemenea pune la dispoziție un premiu de 100 cor. destinându-l învățătorului, care va avea mai mulți copii la școală.

La acestea II. Sa dl Iuliu Bardoși inspector pens. aduce vit mulțămire generoșilor donatori în numele Reuniunii.

Esmitându-se comisiunile pentru examinarea raportului general, pentru examinarea rațiociniului pe anul 1903/4, a proiectului de buget pe 1904/5 și pentru examinarea raportului comitetului redacțional, se încheie prima ședință.

În ședința a doua urmează întâi raportul comisiunilor exmisse.

După aceea o serioasă discuțiune asupra temei: «Mijloacele cele mai acomodate cu ajutorul cărora s'ar putea stabili buna înțelegere între preot și învățător, pentru ca prin aceasta să se dea un avânt îmbucurător educațional și instrucțional poporului nostru».

Se fixează apoi câte-va teze pedagogice științifice pentru proxima adunare.

După cari presidiul încheie adunarea prin o vorbire bine-simțită.

Adunarea a fost bine cercetată de un frumos număr de învățători, canonici, profesori gimnaziali și un protopop.

Discuțiunile s'au ținut la un nivel înalt. Învățătorii sunt conștii de chemarea lor. Onoare lor!

Lelia.

Lupta între Nemți și Italiani.

— Demonstrațiunile din Innsbruck. —

Ura adâncă dintre Nemți și Italiani a izbucnit în sângeroase bătăi pe stradele Innsbruckului. Demonstrațiile de Vineri s'au continuat, dar totuși n-au avut proporțiile de ieri. Advertismintele la pace ale guvernului, rectorului universității și a primarului orașului, pe dealtă parte măsurile energice polițiale ale guvernului, au avut efect. Din toate părțile s'a conștinat miliție în Innsbruck și guvernul e hotărât, că dacă vor continua desordinele, să proclamă starea de asediu. Ministrul președinte Koeber a fost primit Sâmbătă în audiență la împăratul, reportându-i despre cele întâmplate. Restabilirea ordinii cu ori ce mijloace a fost dorința expresă a M. Sale.

Răsboiul ruso-japonez.

Telegramele de azi aduc nouă amănunte asupra rezultatului asedierii de 10 zile a Port-Arthurului. Depeșele de azi confirmă toate că Japonezii au cucerit un fort de pe înălțimea Erlungșan, și că artileria japoneză a aprins și scufundat câteva vase rusești. O știre telegrafică vorbește și despre printrunderea Japonezilor în cartierul chinez al orașului, dar vestea asta nu este încă adevărată. De asemenea așteaptă confirmare vestea despre nimicirea fortului Pausan care se află în imediata apropiere a portului. După acest bombardament de 10 zile a urmat o scurtă pauză, din care în pregătură o telegramă trage concluzia, că Japonezii se lasă deocamdată de a mai să salta Port-Arthurul, ci se vor odihni până la primăvară, când apoi de nou vor năvăli asupra lui. Vestea asta pe lângă că este ridiculă, este și improbabilă, de oarece, ce înțeles ar avea debarcarea continuă de soldați la Dalny, dacă nu pentru a întârzi întregi golurile armatei asediatoare?

Dăm aci următoarele telegrame mai recente:

Tokio 5 Novembre. La Tokio se crede că Japonezii nainte de primăvară abia vor mai face altă încercare pentru luarea Port-Arthurului. Consulul rusesc a primit o depeșă șifrată, că a încetat focul dinaintea Port-Arthurului. Rușii așteaptă cu nerăbdare sosirea flotei Baltice.

Londra 5 Nov. Ziarul «Daily Telegraph» este informat din Sanghai cu date de ieri, că Japonezii au ocupat cale de

tri de Atšan și Sanșuban toate drumurile și șanturile, și că au luat bateria rusă, de pe fortul Erlungšan. Acum se află în poziție defavorabilă, în imediata apropiere a fortului. *Intențiunea lor era să ocupe poziția de poziție, din care să poată bombarda succes și astfel gonii din port flota rusă.* Se vestește și aceea, că Japonezii au intrat în cartierul chinezesc, unde s'au forțat cu șanturi. Această știre însă nu este confirmată. *Torul Nicolae ar fi lăsat mâna țării lui Stoessel, dar acesta încă n'a primit permisiunea asta.*

Londra 5 Nov. Raportorul agenției geografice Reuter, care se află în tabăra franceză de asediu, trimite următoarea telegramă cu datul de azi după amiază: S'a răsunat vestea, că *Japonzii au cucerit fortul Vangai, au scufundat mai multe nave de transport și au aprins mai multe vase din port.* Aceste știri însă nu sunt încă confirmate.

Londra, 5 Nov. Țarul a investit pe seama lui Stoessel cu deplină putere pentru viitor, dar generalul nu va putea primi această știre. Țarul spune în epistola sa, că Rușii sunt încurajate de rezistența eroică a garnizoanei din Port-Arthur exprimându-și speranța, că lucrurile se vor schimba în spre bine.

Londra, 5 Nov. Din Sanghai se vestește: Situația Rușilor dinaintea înălțimii Erlungšan nu este favorabilă. Se vestește și aceea, că în portul Port-Arthurului *trei nave ruse au fost scufundate, dintre care una deja Martia trecută erau total sub apă. Mercuria trecută s'a scufundat un torpedier. Tabăra rusă și fortul rusesc de pe înălțimea Paiusan a zburat în aer.*

Câmpul de luptă mandciurian.

Petersburg, 5 Nov. Agenția telegrafică rusă raportează din Datsipu, care se află la sud de Mucden, cu datul de azi: În această zi sunt ciocniri la ordinea zilei între armatele. Ambele armate sunt deja în imediata apropiere în fața satului Nangantșă.

Flota baltică.

Gibraltar, 5 Nov. (Reuter), Vasele de război engleze *Magnificens* și *Victoria* au primit ordin să circule prin pasul Gibraltar. Seara ambele vase au plecat spre Tanger. Aici a sosit știrea că flota rusă din această țară asta va părăsi Tanger.

Tanger, 5 Nov. Azi întreaga flotă rusă cu două vapoare de cărbuni și un torpedier pentru bolnavi a plecat pe oceanul Atlantic.

Bizerta, 5 Noembrie. Contra-torpile flotei franceze Bodry, Bedsupreșui și Blespiasin au sosit aici.

Gibraltar, 5 Noembrie. Patru vase de război engleze au primit ordin pentru plecare grăbnică. Se crede, că vor pleca spre vest.

Organizarea armatei Japoneze.

Din „National Zeitung“.

După dispozițiunile legii militare în vigoare în Japonia, serviciul activ de trei ani începe dela etatea de 20 de ani; urmează patru ani în rezervă cu două servicii de o durată de trei săptămâni de zile și apoi rezervistul intră în armata teritorială, unde până acum se sta încă cinci ani făcând două exerciții, după care de două săptămâni implinite. Acum, după noua lege, în interesul apărării țării și ținând

seamă de războiul actual face o modificare adâncă: ea nu numai că face de două ori durata serviciului în armata teritorială, ci hotărăște că milițiile, contrar dispozițiilor de mai înainte, pot fi întrebuițate în viitor și în afară de teritoriul japonez. Se vede bine că, prin această sporire de 10 ani a serviciului oamenilor recrutați — dela 27 până la 37 ani — armata de operațiune primește, de pe acum încă, o întărire foarte mare, ce se poate urca la cifra de 400.000 de soldați, și care prin o mai lungă durată a războiului și astfel prin posibilitatea unei instrucții militare mai intensive, va dobândi o mare valoare. Dar mijloacele de ajutorare ale Japoniei nu sunt de loc secătuite prin aceste noi trupe pe care le poate trimite pe teatrul de război pentru apărarea intereselor sale. Lăsând cu totul la o parte faptul că acum vor fi reținuți în țară încă recruții cu doi ani de serviciu, în număr de 45.000 pentru armata teritorială și de 16.500 pentru marină și care după împlinirea anului vor trece în armata de campanie — cu mare număr de cei apți pentru armată (în anul 1903 erau 428.784 de oameni), atât miliția de prima și mai cu seamă de a doua linie, precum și prisosul de cei apți din contingentul anual de recruți, prezintă un rezervoriu pe care apărarea țării nu numai că nu l'a istovit, dar poate scoate din el și în viitor un material foarte prețios, mai cu seamă dacă ține să urmeze cu energie instruirea acestor trupe.

Înainte de izbucnirea războiului cu Rusia, din prisosul oamenilor buni de serviciu militar, cari formează o rezervă de întregire de I-a și a II-a clasă, numai prima clasă a fost chemată la exerciții militare și anume în primul an numai pentru 90 de zile, în cari avea să se capete o instrucție superficială. Dar în Ianuarie anul acesta, timpul de exerciții al rezerviștilor din prima clasă (dela vârsta de 21—27 ani) a fost prelungit mult și de asemenea pentru rezervele de întregire din clasa a doua, a fost introdus serviciul militar spre a putea fi întrebuițate ca garnizoane în lăuntrul țării. Bunele rezultate ale acestor măsuri s'au văzut deja căci după știri sigure, aproape întreaga rezervă de prima clasă a fost înrolată în armata de operațiune și o parte din ea s'a și distins în câteva lupte ca și rezervele de întregire, tot astfel și milițiile vor fi convocate pentru apărarea țării și vor fi organizate militarmente. Negreșit că în privința aceasta lipsesc însă știri sigure și detaliate, ceace se explica dacă se ține seamă cât de aspră e censura în Japonia și cu câtă rigoare se urmărește orice informațiune în această direcție. Se spune numai atât că, cu această organizație, este vorba în primul rând de convocarea milițiilor de a doua linie, cari cuprind pe toți cei cari sunt datorți cu serviciul militar, dela etatea de 17—20 ani și cari prezintă în total un număr de peste 2 și jum. milioane de oameni. Despre întrebuițarea activă a milițiilor de prima linie în afară de granița japoneză nu poate fi vorba, căci după dispozițiile militare, ele se compun din clasele celor în vârstă de 37—45 de ani și deci pot fi chemate cel mult pentru posturile de paza.

Din cele de mai sus, administrația superioară militară japoneză, după ce a pus până acum pe câmpul de război, armata activă (3 ani de serviciu), cam 193.000 de oameni, rezervele armatei active (4 ani) cam 90.000 și rezervele de întregire de prima clasă (7 ani) în cifră rotundă 45.000 de oameni — pentru continuarea războiului poate conta cu siguranță pe întreaga armată teritorială (10 ani) și pe milițiile de clasa a doua cu trei ani implinite de exerciții. Astfel stând lucrurile, se poate presupune că Japonia nu va fi constrânsă a înceta ostilitățile din lipsa de întregire a armatei sale aflate în campanie.

De altă parte se afirmă că, deși n'ar lipsi trupe instruite și că în această privință resursele Japoniei ar ține mult încă, totuși se va ivi cu siguranță o lipsă de ofițeri pentru instruirea și conducerea acestor trupe. Afirmarea aceasta, deocamdată cel puțin, nu pare întemeiată. După o evaluare aproximativă, pentru toate trupele destinate acum pentru Mandciuria e nevoie în cifră rotundă de 14.000 de ofițeri. La începutul ostilităților se aflau însă în armata activă și în rezervă numai 11.600 de ofițeri, astfel că pe hirtie rămăneau 2400 de locuri neimplinite. În

realitate însă, lucrul stă așa că prin promoțiunile elevilor din ultimul an al școlilor de război au putut fi ocupate cam 700 de locuri de ofițeri, apoi un mare număr de plutonieri, cari în armata Japoneză fac în timp de pace serviciul de ofițeri, au fost înaintați la rangul de ofițeri. Și fiindcă numărul ofițerilor tineri în diferitele unități din Japonia este extraordinar de mare, a fost posibil a se repartiza un număr suficient dintre ei la formațiunile de rezervă și de întregire, fără ca interesele de serviciu ale regimentelor de linie să sufere ceva. Așa dar Japonia nu va duce lipsă nici de ofițeri.

Din străinătate.

Cestiunea cretană. „Neue Freie Presse“ spune, că regele George al Greciei va sosi la Viena, în vreme ce fiul său, prințul George, guvernatorul Cretei a sosit la Londra.

„Din izvor bine informat așăm — adaugă ziarul — că încercările prințului George spre a face să se hotărăscă anexarea insulei Creta la Grecia, merg foarte rău.

Puterile au dat a înțelege prințului, că în vederea actualei situații a politicii mondiale sunt absolut contrarii schimbării statului-quo.

Turcia n'a făcut nici un pas pe lângă Puterile în chestiunea cretană, cu toate acestea a fost asigurată, că nu trebuie să se teamă de niscă schimbări“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 7 Novembre 1904.

Din cauza sîntet sîrbătorii de mîne, numărul proximo al foii noastre va apărea Miercuri la amiază.

— **Conferențe preoțești în Bihor.** Cetim în „Familia“: Conferențele preoțești în protopopiatele de pe teritoriul Consistoriului ort. român din Oradea-Mare s'au sfîrșit cu cele ținute în protopopiatele Beiuș și Vașcău. — Conferența din Beiuș s'a ținut în 17 Oct. n. Predica a rostit-o preotul din Pm. Cămpari Ioan Pop, iar disertanții au fost preoții Vasile Papp asesor cons. din Topasup., Gavril Cristea din Ds. Forău și Corneliu Foltuț din Feneriș. — Conferența din Vașcău s'a ținut la 20 Octombrie n. La sf. liturghie a predicat talentatul și binecunoscutul orator preotul din Șeghiște Moisa Popovici asesor. consist., iar disertațiunile le-au prelucrat preoții Alexandru Pelle din B. Lazuri, Andrei Popa din Criștior și Vasile Nicoruța din Rieni. După ambele conferențe, care au durat aproape până la 2 ore d. m. preoții s'au adunat la masă comună. — La toate conferențele a luat parte și neobositul, însuflețitul vicar episcopesc Vasile Mangra, care acum și-a făcut o iconă clară despre modul de gândire aproape a 260 preoți, căți aparțin jurisdicțiunii Consistoriului condus de P. C. Sa. În tot locul a dat sfaturi și povețe înțelepte, care dacă și numai în parte vor fi puse în practică, vor aduce rod îmbelșugat. — Disertațiunile cele mai aise, precum și aprecierile celorlalte, se vor publica în foaia diecezană „Biserica și Școala“.

— **Rectificare.** În prim-articolul nostru de Duminecă s'a strecurat o eroare de tipar și anume termenul alegerilor congregaționale s'a pus că e în 20 st.n. și nu cum trebuia, ca să fie exact: 17 Novembre st. n. Pentru încunjurarea orî cărei confuzii, rectificăm prin aceasta greșala.

— **Membrii aleși în congregația Timișului.** Săptămîna trecută s'au făcut alegerile de membri în congregația comitatului Timiș aleși, fiind și următorii Români: în Aradul-nou Ioan Filip, în Satu-mare Titus Margineanț, la Lipova Voicu Hamsea.

— **Hymen.** D-nul Sabin Henzel, și D-ra Anna I. Stoian, își anunță celebrarea religioasă a cununiei lor, care s-a oficiat (Duminecă 24 Oct.) (6 Nov.) 1904 în Biserica Sfântul Ioan din Ploesti.

— **Cununie.** Dr. Ioan Marciac din Alba-Iulia și Alexandra Sterea Șuluțu din Sibiu căsătorii.

— **Mulțumită publică.** P. O. D. Avram P. Pecurariu, protopresbiter în Hunedoara și soția sa Maria născ. Boldia din incidentul împlinirii de 40 ani dela hirotonirea întru presbiter dăruiesc la fondul „Masa studenților din Brad 20 coroane. Dăruitorilor marinimoși li se exprimă adâncă mulțumită. Brad 4 Nov. 1904. *Comisiunea administrativă*

— **Curagios — din dos!** La adunarea de controlă a honvezilor rezerviști ținută Sâmbătă în casarma de honvezi din Sibiu, un cantonier («boactă» de cale fierată) dela Porcești — scrie «Tel. Rom.» — trecând prin curtea cazarmei spre a ajunge la locul de controlă, a auzit cum un căpitan instrua recruții în limba română. Atins în șovinismul său, boctărașul a strigat căpitanului: «Magyarul, százados úr!» (Ungurește dle căpitan!). Căpitanul a dispus imediat, ca voinicosul să fie dus la conducătorul adunării de controlă, unde luat la răspundere pentru călcarea subordinațiunii și respectului datorit față cu superiorii, voinicosul — văzând că nu e glumă — a negat. A fost curagios până a crezut, că va fi doar — laudat pentru isbucnirea șovinistă, ear' când a văzut că a sfeclit'o, — a ciulit urechile.

— **Monumentul unui erou francez.** Din Paris vine știrea, că în cimitirul Pere Lachaise va fi desvâlit zilele astea monumentul deasupra mormântului sergentului Hoff. Discursul festiv îl va ținea directorul dela Comédie Française, Jules Claretie. Hoff s'a distins mai ales pe timpul asedierii Parisului ca un țințas fără păreche, ne putând nime scăpa de glonțul, pe care îl pușca el. După războiul tatal, Hoff a primit un post de custode al porții triumfale, în care a rămas până la sfârșitul vieții sale. Compatrioții săi admiratori și recunoscători acum îl cinstesc memoria așa, că au ridicat un monument comemorativ d'asupra mormântului său.

— **Incidentul unei mare ducese.** Din München se vestește după ziarul „Münchener Neueste Nachrichten“ că marea ducesă de Luxemburg a avut un accident frângându-și brațul drept.

Starea marelui ducese este satisfăcătoare

— **Moartea unui fost ministru italian.** Din Turin se vestește că generalul Otolenghi, fost ministru de războiu al Italiei a încetat din viață.

— **Mulțumirile țarului către Delcassé.** Țarul ar fi însărcinat pe ambasadorul său din Paris Nelidow de a exprima în mod oficial lui Delcassé călduroase mulțumiri pentru bunele sale ofiții în chestiunea aplanării pacifice a incidentului anglo-rus.

— **O prelegere asupra sfârșitului lumii.**

În marea ședință anuală a institutului Franciș care s'a ținut la Paris, profesorul Valois delegatul Academiei de inscripțiuni a ținut o prelegere asupra ideii despre peirea lumii care a frământat evul mediu.

În afară de marile temeri de care le provoca apropierea anului 1000, credința despre apropiata peire a lumii nu era, după explicațiunile lui Valois așa de neliniștitoare. Ea a luat liniștea numai a unui număr relativ mic de oameni. Ceea-ce gândeă însă poporul de toate aceste profeciți cu privire la anul și ziua peirei lumii se poate afla mai bine din glumele ironice făcute asupra acestui subiect.

Victime ale temerei erau numai spiritele exaltate. Găsirea datului exact pare a fi fost o ocupație plăcută pentru invitați și un fel de gimnastică a spiritului pentru exegeți și astrologi. Dela anul 1000 și până în secolul al șaisprezecelea, Valois a găsit nu mai puțin decât 5 date fixe la cari trebuia să piară lumea sau, ceea-ce e tot una, la care trebuia să apară Antichrist.

Încă în anul 1486 Pico du Mirandola, s'a silit să dovedească, că sfârșitul lumii va fi în anul 2000, odată pe care deja astronomul Cecco d'Ascoli, pierit pe rug la Florența în 1327, o fixase. Mai târziu în anul 1740 preotul Bengel proroci revenirea lui Christos în anul 1836. Franciscanul Hilten a așteptat sfârșitul lumii deja în 1651.

Cam comică pare argumentarea ipotezelor formulate. Unii declarau fără a ști de ce lumea va peri la anumite coincidențe de sărbători. Alții credeau că dela nașterea lui Christos până la peirea lumii trebuie să treacă atâția ani câte versuri are biblia. Autorul unui tratat englez din secolul XIV găsi o conexiune între numărul literilor alfabetului latin și numărul secolilor cari au trecut dela fondarea Romei. Profeciile privitoare la apariția Antichristului se referă la vești venite din Orient.

Un predicator care a avut un mare succes pe timpul fecioarei din Orleans la Paris, susțineă a ști dela evreii veniți de curind în Siria, că s'a născut un nou mesia. Fratele Gian Battista a declarat în anul 1443 la Piacenza, de a fi văzut cu ochii săi proprii scrisori din Babilonia, în cari se anunța nașterea Antichristului.

Aceste argumentări simple erau destinate numai pentru popor. Învățații se mulțumeau cu dovezi mai complicate și mai grele. Valois a găsit indicațiuni pretioase în această direcție într'un manuscris al lui Pierre d'Ailly: „De persecutionibus Ecclesiae“ din 1814. Pentru Pierre d'Ailly, sfânta scriptură și cu deosebire evangelia sf. Ioan, formează singurul izvor din care se poate scoate data peirii lumii. Viziunile Apocalipsiei se dau ca momentele cele mai importante pentru istoria bisericii.

Aci e vorba numai de a așeza just perioadele date de apostoli, cronologicește sau a identifica evenimentele mari din evul mediu, schisma greacă, invazia mongolilor în Ungaria, cearta lui Frideric II cu Grigorie IX, cu evenimentele inistice ale apocalipsei. S'a recurs apoi la date ciudate și la „dovezi“ din biblie și din astrologie.

Pierre d'Ailly însuși a descoperit un greu de încercare pentru lume, anul 1759, în care se vor întâmpla mari prefaceri cu deosebire în legi și secte.

— **Tulburări studentești în Busia.** Se depeșează din Petersburg, că un student anume Malișeff, arestat astăvară din cauza că, cu ocaziile funerariilor lui Plehwe, voia să provoace o revoltă a muncitorilor, s'a spânzurat în închisoare.

Răspândindu-se șvonul că Malișeff s'a sinucis din cauză, că era crud maltratat în închisoare, studenții de aici au făcut o manifestație amenințătoare. Ferberea era mare.

Dinșii voiau să facă a se celebra la biserica Kasan un serviciu funebru pentru reposat.

Deci s'au adunat în mare număr pe piața dinaintea bisericii. Se zice că ar fi aruncat o bombă în biserică, însă autoritatea desminte aceasta.

Fapt e însă, că mulți studenți au fost arestați.

Un grup mare de studenți s'au dus, demonstrând, până în fața temniței unde s'a sinucis Malișeff. Aci au găsit pe căpitanul orașului, cu un mare număr de gardiști.

Capitanul a ordonat gardiștilor să se deparțeze, apoi, adresându-se studenților le-a zis următoarele:

— Vedetți, am rămas singur, căci am încredere în raționamentul d-voastră. Sunt încredințat, că o să ascultați de cuvântul meu, rugându-vă să vă depărtați. Studenții s'au împărșiat îndată în liniște.

Ziarele publică o scrisoare lăsată de Malișeff tatălui său și în care îi spune, că e sătul de viață.

— **Împăratul Saharei prizonier ture.** Din Durazzo (Dalmatia) se vestește că exaltatul împărat francez de operete, „Jacob I.“ a fost acolo deținut și aruncat în pușcărie. La 20 Oct. adevăratul „împărat“ a sosit în societatea alor 3 secretari ai săi din Bosnia la Antivari, îmbrăcat în costum tunezian, cu un burnus larg pe umeri, și fez roșu pe cap. Ajungând la Antivari, a adresat prințului Nichita o telegramă, în care își exprimase dorința de a face o vizită la sublimul său coleg. Telegrama era subsemnată: *Jacob I. Abdullah Bin, prinț de Teheran.* Nichita i-a răspuns, că fiind Muntenegrul stat liber, ori cine poate cerceta țeara.

Jacob I. însă n'a fost satisfăcut de acest răspuns și numai decât s'a imbarcat pentru *Duligno* scopul să cumpere acest oraș. Nu i-s'a dat voie și așa s'a îndestulit să cumpere numai câteva case — primind în serviciu pe o tinără muzolmană, care din cauza extravaganței sale a fost expulsată din Scutari. D'aci s'a dus „Maiestatea Sa imperială“ la Durazzo, unde voia să închirieze un vapor pentru Corfu, unde să se reculeagă din multe oboseli *colosale*. Dar iute s'a întors dela această bălăcărare rămânând în Durazzo. Chiar această decesiune a fost pentru el fatală, căci pe timpul acesta era curentat defraudantul vienez Ienner despre care poliția din Viena credea că și-a luat drumul spre Grecia. Poliției turcești din Durazzo i-a fost bătător la ochi, că un străin voiește aici să închirieze un vapor, ceea-ce a dat poliției însă presuonerea, că străinul care voiește să fugă nu e altul decât Ienner. Pe baza acestei suposițiuni poliția din Scutari a și ordonat mutțeserifului din Durazzo deținerea străinului. Astfel nefericitul *Marx* a ajuns în temniță. Mai înainte însă poliția i-a scotocit după suma defraudată. În locul acesteia însă a aflat o mulțime de mandate și 3500 piese de Napoleon d'or. Cât timp a fost *Lebaudy* încarcerat n'a cutezat să mănăce alta decât ouă ferțe de fier și ceapă de teamă să nu fie otrăvit. Într-aceasta sosit și vestea despre prinderea hoțului curentat și astfel Jacob I. a scăpat din temniță, luând mai decât măsurile necesare pentru retorsiune contra guvernului turcesc pentru *lesa majestată*. Numai să nu se nască earăși conflict internațional cu consecințe grave. Se vestește, că totuși Jacob I. a primit ordin să stea gata pentru fiecare moment, la casă că Turcia ar refuza să dea satisfacțiune deplină.

— **Urmărirea escadrei ruse de către engleză.** Daily Chronicle“ află din Vigo că amiralul englez Walker, ar fi primit ordinul de urmărire escadrei ruse. Vasele engleze navighiază cu luminile stinse.

Crucișătorul spaniol „Estramadura“ care urmărit escadrea rusă, s'a reintors ieri după amiază.

— **Congresul internațional pentru igiena alimentară.** În ultimele zile ale lunii Septembrie s'a ținut la expoziția internațională din St. Louis un „Congres internațional pentru igiena alimentară“ (International Pure Food Congress). La acest congres au fost invitați funcționarii din diferite țări însărcinați cu supravegherea igienei alimentare și apoi chimiștii alimentari, fabricanții de alimente și băuturi, cari iau parte la fabricarea, conservarea sau distribuirea alimentelor și băuturilor.

Lucrările congresului au fost puse la ordinea zilei în șapte secțiuni. Prima s'a ocupat cu falsificările și etichetarea falsă a alimentelor și băuturilor; a doua cu chestiuni practice, cum ar fi tribuire relative la conservare, împachetare și distribuție; a treia cu întrebunțarea antisepticelor și materiilor colorante, astfel ca să nu fie dăunătoare sănătății; a patra cu fixarea normelor după care se poate constata bunătatea produselor alimentare; a cincea cu discutarea legiilor naționale, ce ar putea garanta supravegherea fabricării igieneice a alimentelor și băuturilor; a șasea cu metodele analitice pentru descoperirea alimentelor falsificate; a șaptea și ultima cu discutarea unor falsificări și înșelăciuni speciale a căror cunoștință e prețioasă și propuneri pentru înlăturarea lor.

— **Demonstrații în Atena.** Demonstrațiile în Macedonia iau proporții tot mai mari. În Athena și alte orașe se onciază requieme pentru oficerul grec căzut cu numele Melas. Public imens asistă la aceste ofiții funebre.

— **Schimbare în consiliul de ministri turcesc.** Din Constantinopole se telegrafează, că în oraș circula vestea necontrolabilă, că marele vizir și partea cea mare a ministrilor au demisionat. Se pretinde de că numai ministrul afacerilor externe, al instrucției și cel pentru vakuf a rămas la postul său.

— **Dramă familiară în Viena.** Din Viena vine știrea, că acolo s'a întâmplat o tragedie zguduitoare într'o biată familie. Un funcționer de tren cu numele Friedrich

Knicker și-a împușcat tinăra nevastă și fetița de 3 ani, iar la urmă s'a sinucis și el. Motivul acestei hotărâți groaznice a fost că în timpul din urmă îi s'au ivit simptome de cancer de laringe. Teama să nu-i rămână nevasta și fetița în mizerie l-a îndemnat la această faptă desperată, după ce a obținut și învoirea soției sale nefericite.

— **Cât o costă pe Japonia războiul?** Din Tokio se telegrafează: Spesele de război extraordinare până acum se ridică la 700 milioane yen. (1 yen 5 cor) și anume 70 milioane din ridicarea dării, 70 milioane din economisările administrative, și 60 milioane prin contragerea unui nou împrumut. Guvernul a decis urcarea dării de pământ, de venit și de vamă în măsură considerabilă. Va fi urcat de asemenea darea de moștenire; va fi pusă dare pe mărfurile țesute, pe biletele de tren și tramvaie. De asemenea va fi reintrodusă darea de sare, care numai de curând a fost ștearsă dela care se speră a se încasa 10 milioane yen. Probabil că această dare va produce mari nemulțumiri în sinul poporului împovărat.

— **O colecție originală.** Din Paris se vestește, că un escroc cu numele Eugen Charbonier se prezenta la familia distinsă, aristocratică bogată și anti-combes-iste șoptindu-le că întreprins o colecție pentru un scop nobil: pentru omorirea ministrului Combes, adică mai explicit pe seama soției ucigașului, care va să facă atentatul, și a cărui nevastă de sigur va rămâne văduvă deoarece atentatorul va fi probabil prins și condamnat la moarte. Escrocul afirma, că s'a aflat un indiviu care s'a declarat dispus pentru acest scop „mareș”, deci acum voeste să asigure despre viitorul familiei sale, la care să ar fi prins. Și cum dînsul nu voeste să se angajeze la acest serviciu, decât dacă i-se pune în mână o sumă considerabilă, de aceea se vede că să întreprindă o colecție publică pe la familia „Figaro” spune, că escrocul a reușit să scoată dela 36 familii parisiene sume considerabile în scopul acesta. Nu trebuie multă încredințare pentru a ceti adevărata intenție a colecțiantului. Legenda despre omorirea lui Combes a fost numai un bun pretext pentru a scoate câteva parale pe seama sa. Dar cum tot ce se vede este că numai așa este bun, dacă sfîrșitul este același, așa și lui Charbonier rău i s'a înglodat în sfîrșitul „întreprinderii”. O principesă puțin credulă, dar pentru aceea nu mai puțin anti-combes-istă nu s'a lăsat trasă pe călăria lui, ci a avizat poliția, care a și pus mîna pe elegantul hoț cu maniere fine și tinută aristocratică.

— **Călătoria regelui portugez la Londra.** În Lissabona se scrie, că părechea regală portugeză la 15 Nov. va călători la Londra, și va fi primită între alte personaje distinse și de noul ministru de externe Villaça, ceea-ce dă întregii călătorii un colorit politic. La Cherbourg, unde familia regală și suita se dă jos din tren, va aștepta o flotilă engleză, pe care se vor imbarca toți oaspeții. Regele portugez va comanda flota până la Londra, fiind el totodată și admiral englez. În capitala Angliei li-se pregătește o splendidă primire, și vor fi aranjate diferite festivități în timpul cât vor petrece în Londra. În timpul prezenței regelui, va avea regența mama regelui, regina Maria Pia, care este sora fostului rege italian Umberto. La casă și ea va merge la palatul nepotului sau la Roma, regența va fi încredințată fratelui regelui, *Don Alfonso*.

— **Evenimente neașteptate.** Vestita fortăreață a lumii Port-Arthurul este subminată, zilnic pusă unui foc groaznic din partea Japoniei, așa că se poate admite ca probabil începutul sfîrșitului faimoasei cetăți din Extremul Orient. O telegramă din Petersburg vestește următoarele asupra situației celor așediază. Fiul generalului Stoessel a primit o știre dela părintele său referitor la întâmplările din ultimile zile ale lunii octombrie. Stoessel scrie fiului său că Port-Arthur se poate menține încă mult timp, presupunând, că nu se vor ivi niscă întâmplări

neașteptate. După aceasta depeșă deci așa se vede, că în Port-Arthur bombardarea zilnică a orașului cu ghiulele șrapnele este deja un lucru de tot obișnuit.

Totuși le-a fost cam bătător la ochi, când zilele trecute ploaia de gloanțe și obuze venea prea din apropiere și cam prea des în măsură cu manevrele Japoniezilor din trecut. Rău trebuie că stau lucrurile în Port-Arthur, când însuș generalul Stoessel mărturisește, că poate vedea deja cu ochii proprii monstrul de pe înălțimele din jurul orașului, și că simțeste, cum se strînge horizontul tot mai mult în jurul său. Generalul Stoessel deci se așteaptă la ceva: la întâmplările neașteptate, când se va trezi adevărat cu tunurile sub ferestrele sale. Atare eveniment neașteptat în adevăr „poate” aduce mare decepție asupra așediazălor cu speranța liberăei lor din partea generalisimului Kuropatkin.

— **Contra cuvintelor străine.** Din Paris se scrie, că atât ziarele franceze, cât și cele engleze lamentează din cauza invaziunii cuvintelor străine în limbă. Cele franceze se vaetă, că publicul francez, mai ales cel iubitor de sport a prefăcut limba franceză într'un jargon englez, ba anglomania merge până acolo, că și conversația se poartă în limba engleză, iar limba literară începe să fie neglijată și coruptă. Cele engleze protestează contra folosirii cuvintelor franceze în limbă ca de pildă *entente cordiale* (această expresie de când cu contactul mai amical dintre ambele națiuni rivale), *artist*, *troupe*, *rapprochement*. De asemenea publicul englez începe a-și uita de cuvântul de pîn'aci *napkins*, folosind în locul lui franțuzescul *serviettes*. Ziarele din ambele tabere fac din cauza acestei invaziunii mare zgomot, relevând ca foarte periculos acest împrumut reciproc. Și au dreptate.

— **Instrucțiunea publică în Japonia.** Japonia, pe lângă multe alte progrese reale pe care le-a făcut în diferite direcțiuni, și a însușit și cultura țărilor civilizate din Europa. În cursul celor 50 de ani de când Japonia s'a pus pe calea progresului, a făcut sfîrșiri uriașe pentru a se cultiva și a reuși pe deplin în această încercare, după cum a reușit în toate întreprinderile.

Astăzi Japonia posedă cinci universități, 170 de licee de băieți, 27 de licee de fete, 37.015 școli primare, 600 de școli private. Afară de acestea mai are: 47 școli normale, 27 școli tehnice, 140 de școli de arte și meserii, 120 de agricultură, muzică, comerț, războiu etc.

Din cele 5 universități, două sunt guvernamentale și trei private, dintre cari una pentru femei. Guvernul proiectează să mai creeze alte două, la Nagasaki și la Hakodati. Instrucțiunea superioară specială se dă în două școli politehnice comunale. Mai sunt școli normale superioare, un conservator, o școală de războiu, una navală.

Japonia oferă toate mijloacele de cari ea poate avea trebuință pentru a învăța orice: arta de a scrie, de a gândi, de a face negoț, de a face războiu pe uscat și pe apă etc.

Pe lângă școlile superioare și licee, sunt academii preparatorii în număr de șase în cari tinerii fac un stagiul suficient ca să-i prepare pentru cursul superior. Școala primară este obligatorie și gratuită. Toți Japoniezii știu ceti și scrie. Tot elevul poate, în curs de patru ani, să intre într'o școală secundară, unde rămâne patru-cinci ani pentru a trece, după aceea, într'o școală superioară, prin intermedierea unei școli preparatorii. Durata totală a studiilor variază dela 15—28 ani.

— **Moartea lui Cassagnac.** Din Paris se vestește, că cunoscutul șef al partidului bonapartist Paul Cassagnac-Granier, care prin rolul său în camera franceză producea atîta agitațiune și șgomot, a murit în etate de 61 ani.

— **Istoria pentru începutul Românilor de Petru Maior.** Nu este permis să fie casă, inteligent ori țaran care să nu cunoască și să n'aibe între mult-puținele sale cărți și cartea marelui nostru istoriograf Petru Maior asupra *istoriei pentru începutul Românilor*. A trăi și a muri fără a cunoaște această carte de aur a neamului românesc nu se chiamă viață de Român, căci prin asta se neglijă ca mai elementară datorință națională: de a ne cunoaște obîrșia noastră, din neamul cel mai strălucit. Această carte scrisă nu cu mare aparat științific, dar clar simplu, cu argumente puternice izvorite din o minte sănătoasă, dintr'o dreptate trasă la îndoială din partea duș-

manilor nostri, și dintr'o inimă mare și generoasă de Român. Din fiecare frază, fiecare pagină ese la iveală aceea iubire neasămănată de neam, acel devotament însulețit, aceea jertfire de sine, pe care ilustrul autor le-a pus drept exemplu de imitat înaintea ochilor urmașilor săi. Pe timpul, când brațul ne era încătușat, și voința suverană a poporului român subjugată, prima noastră afirmare s'a săvîrșit pe câmpul intelectual. Aci cuceriserăm noi primele noastre succese cari ne ridicară la suprafață și îndreptară privirile lumii spre noi, aci dăsam primele semne de viață, și ne zvărcoleam din ce în ce mai tare până ce în fine ne desamorțirăm și revenirăm la nouă viață națională.

A cunoaște aceste vremuri, în cari geniul național se înalță cu atîta forță și mândrie, este o datorință inomisibilă. Se impune fiecărui Român de bine, mai ales țăranimei noastre să cunoască mai adinc și mai pătrunzător ideile mărețe ce agitau și frământau națiunea română înainte cu 50—100 ani. Indemnăm deci pe țărani nostri să dea importanță cu mult mai mare trecutului nostru viforos, decât pîn'aci, căci în acest trecut vor afla izvor nesecat pentru noui puteri, nou entuziasm, cari îi va face să-și poarte greutatea prezentului mai ușor și cu mai multă încredere în viitor. Cunoașterea trecutului se impune fiecărui Român dela cel mai învățat până la cel din urmă cercurar. Este drept, că nu în totdeauna sunt mijloace pentru a ajunge la această cunoștință fiind cărțile românești scumpe, dar chiar pentru că la noi puțin se cetește, sunt cărțile scumpe, reîind cine să le cetească.

În timpul din urmă s'au înființat și la noi bibliotecile populare cu cărțile estine, dar cari tractează de multe ori cu totul alt-ceva, decât ceea-ce de fapt ar trebui. Acum se oferă ocaziunea tuturor cărturarilor români să-și procure o carte de valoare pentru un preț aproape ridicul și anume *Istoria pentru începutul Românilor* de nemuritorul nostru istoriograf Petru Maior. Această carte, care mai înainte costa 5 coroane se poată căpăta acum pentru o coroană. A se comanda dela *Societatea Petru Maior* din Budapesta (Molnár utca 20 II. 10), avînd să se trimită costul și spesele pentru porto la oală și cor, 20 bani secretarului numitului societăți Mihai Șerban, sud. în fil. Este recomandabil ca dintr'o comună să se alature mai mulți cărturari, fiind și spesele pentru expediție mai mici în cazul acesta.

Atragem atenția on. public asupra anușului lui *Igaz Sîndor*.

Felurimî.

Un inamic al titlurilor. — Oamenilor de obicei le place a avea cât mai multe titluri posibile; în această privință de exemplu Spaniolii excelează. La dînșii sunt oameni ale cărori titluri spre a fi serise, trebuie pagini întregi. A fi, însă, oameni cărora să nu le placă a li-se da nici titlurile la cari au dreptul, acesta este un lucru mai rar și de aceea credem interesant a spune două anecdote relative.

Hans de Bülow, unul dintre cei mai mari pianiști ai timpurilor trecute, și care a murit în anul 1894, era unul dintre cei mai mari inimici ai titlaturii. Lui îi plăcea ca să i-se adreseze spunându-i numai simplu: D-le Bülow, deși în realitate era profesor al Conservatorului, cântăreț al Curței, cavaler și comandor al mai multor ordine, etc. Într'o ocaziune aflându-se dînșul la un prînz, o damă i-se adresă spunându-i: D-le profesor. Bülow făcu un grimas, însă tăcu și ascultă ceea-ce îi spunea doamna. După cîtva timp, dama adresându-i-se tot ca mai sus, Bülow nu se mai putu stăpîni, ci îi zise: „Stimată doamnă, dacă vrei să mă superi și mai mult, atunci mai spune-mi și: d-le pianist al Curții.”

Un fost deputat român mergînd la băi în Austria, se înscrise pe tabela călătorilor sub numele de N. N., muncitor cu ziua. Ear când îl întrebă cine-va, răspundea cumcă asta-i este meseria.

Cochetăria unei regine. Episcopul dela St. David predica odată în fața reginei Elisabeta a Angliei. Dînșul dorind a aduce oarecare consolare asupra bătrîneței Reginei, își luase ca subiect al predicii sale Psalmul al 90-lea din Biblie, și anume cuvintele: „Învăță-ne Doamne, că trebuie să murim, și să ne preparăm la aceasta”. Asupra acestui subiect căutase dînșul să facă

câte-va aluziuni la vârsta reginei, spunând cumcă deși la bătrânețe omul pierde unele din calitățile tinereții, totuși capătă în schimb alte calități. Regina ascultă predica cu atenție, ear după ce sfinși trimise răspuns episcopului cumcă altă dată să facă bunătate să nu se mai ocupe cu vârsta altora și dovedește cumcă deși este tobă de carte, însă nu are destulă prudență.

După acestea întorcându-se la curte, regina se exprimă față de toți curtenii, spunând cumcă Episcopul duce cu mult mai greu cu bătrânețea decât dânsa; de oarece dânsa se simte destul de forte atât ca trup cât și ca spirit. Pentru a dovedi apoi că este astfel după cum a spus, Elisabeta puse pe lordul Worcester și pe Sir James Krofts să citească o mică inscripțiune pe care o avea pe un ceasornic, ceea-ce aceștia, de curtenie, se făcură că nu pot. Regina, luând atunci un aer triumfător, le cetii imediat zisa inscripțiune.

Eată deci câte-va date din cari se vede clar cumcă regina Elisabeta a Angliei avea foarte multă cochetărie la bătrânețe.

Epigramă.

Stam în tandreță cu nevasta
Și ea mă întrebă ispitită:
— Spune-mi tu drept, te mai însori
Dacă se întâmplă eu să mor?

Eu, de neput am sărutat-o:
Apoi i-am zis, cu înfocare:
— Chiar că m'am însurat odată
Imi pare mult și rău imi pare.

Anonim.

Bibliografie.

A apărut:

Idroterapia medicală tehnica, efectele fiziologice și aplicațiunea procedurilor idriatice în tratamentul boalelor acute și cronice de Dr. George Baiulescu medic dirigent al stabil. de idroterapie și prof. de igienă la gimnasiul român din Brașov cu 15 planșe. București „Minerva” institut de arte grafice și editură 6 strada Regală 6, 1904.

Conținutul acestui op de valoare este următorul:

Introducere.

Partea primă.

Acțiunea fiziologică a idroterapiei. 1. Influența aplicațiilor idroterapice asupra sistemului nervos. 2. Influența aplicațiilor idriatice asupra circulației sanguine. 3. Influența aplicațiilor idriatice asupra condițiilor morfologice ale sângelui. 4. Influența procedurilor idriatice asupra schimbului organic (economiei). 5. Influența aplicațiilor idriatice asupra respirației. 6. Influența aplicațiilor idriatice asupra sistemului muscular și asupra forței musculare. 7. Influența aplicațiilor idriatice asupra economiei de calorificațiune. 8. Influența aplicațiilor idriatice asupra secrețiilor și excrețiilor.

Reacțiunea. Stabilimentele de idroterapie. Exercițiul muscular combinat cu tratamentul idriatic. Fricțiunile după aplicații idriatice. Accidente în decursul tratamentului idriatic. Idroterapia în timpul menstruației. Numărul procedurilor zilnice. Sesonul de cură. Regimul alimentar. Durata tratamentului. Regule generale.

Partea a doua.

Technica idroterapică. Abluțiunea. Abluțiunea parțială. Abluțiunea cu mâna udată în apă. Modul de acțiune. Abluțiunea generală. Aplicații terapeutice. Fricțiunea cu mânușa udă sau cu ștergarul ud. Fricțiunile cu sare.

Afusiunea. Modul de acțiune. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni.

Jumătate baie. Technica. Jumătate baie combinată cu baia plină. Baia răcită progresiv a d-lui Vinaj. Modul de acțiune. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni.

Baia plină. Piscina rece sau baia plină a lui Priessnitz. Piscina rece a d-rului Duval. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni. Baia de puțină plină rece. Baia rece a d-rului Currie. Baia prin imersiune. Baia proaspătă (baia Dr. Brand). Technica. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni. Baia răcită progresiv a d-rului Ziemssen. Efecte fiziolo-

gice. Baia caldă. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Baia neutrală sau indiferentă. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Baia continuă (permanentă, patul idrostatic al d-rului Hebra). Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Baia plină caldă și fierbinte. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Baia alternată.

Bai parțiale sau locale. Baia occipitală. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Baia cubitală (la coate). Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Baia la mână (maniluve). Baia la picioare. Technica. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni. Baia de picioare alternată (caldă rece). Baia de șezut. Technica. Baia de șezut cu apă curgătoare. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice.

Dușul. Instalațiunea dușului. Acțiunea fiziologică a dușului. Indicațiuni generale pentru aplicarea dușurilor. Dușul fix, vertical (descendent). Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Dușul circular. Dușul mobil (orizontal). Iasta acțiunea. Dușul cu percuțiune. a) Dușul mobil rece. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni. b) Dușul mobil cu apă proaspătă. c) Dușul mobil temperat. d) Dușul mobil nebral. e) Dușul mobil cald și fierbinte. f) Dușul mobil scoțian. Dușul mobil scoțian fără tranzițiune. Dușul scoțian cu tranzițiune. Efecte fiziologice. Indicațiuni terapeutice. Dușul scoțian simultan. Dușul dublu scoțian. g) Dușul alternat.

Dușuri locale. 1. Dușul cefalic. 2. Dușul toracic. 3. Dușul epigastric. 4. Dușul epatic. 5. Dușul splenic. 6. Dușul abdominal. 7. Dușul ipogastric. 8. Dușul dorsal sau spinal. 9. Dușul lumbal. 10. Dușul pe picioare și plantar. Dușul ascendent (perinal și anal). Dușul filiform al lui Laurès. Baia de șezut cu apă curgătoare. Dușul cu vapori de apă. Dușul masagiu.

Impachetarea udă. Technica. Impachetarea modificată de Buxbaum. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni și precauțiuni.

Aplicațiuni idroterapice de sudațiune.

Impachetarea uscată. Efecte fiziologice. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni și precauțiuni.

Baile de vapori și cu aer cald. Baia de aburi și cu aer cald, generală. Baia de aburi și aer cald, limitată. Efectele fiziologice ale băilor de sudațiune. Aplicații terapeutice. Contraindicațiuni. Băile parțiale de vapori și cu aer cald. Aparatul Profesorului Schreiber. Aparatul lui Tailermann. Electrotermul lui Lindemann. Baia cu lumină electrică. Baia de aburi în puțină. Băile cu nisip.

Compresele. Compresa foarte rece. Compresa rece sau răcoritoare. Compresa neutrală. — Fomentațiunea. Compresa foarte caldă și fierbinte. — Termoforul. Compresa cu vapori. Compresa excitantă. Compresa alternată. Compresa revulsivă. Compresa simultană. Compresa proximală. Compresa cu irigațiune. Compresa evaporantă. Compresa cu longete. Compresa la cap. Compresa la grumaz. Compresa toracică. — Bandagiul cruciat. Compresa la trunchiu. Compresa la trunchiu combinată (remediul stomacal al lui Winternitz). Compresa epigastrică și abdominală. Impachetarea pelvică. (Compresa la solduri). Compresa emoroidală și genitală. Compresa la pulpă. Impachetarea picioarelor. Compresa la articular. Comprese pe șira spinării. Tuburi cu apă și pungi cu gheață pe șira spinării, (sacii lui Chapman). Aparatul refrigerant cardiac. Psicroforul, sonda refrigerantă uretrală. Aparatul lui Atzperger. Beșica refrigerantă rectală.

Irigațiunile. Irigațiunea nasală. Irigațiunea auriculară. Irigațiunea stomacului. Irigațiunea intestinală. Enteroclysa. Irigațiunea beșicii. Irigațiunea vaginală.

Apa ca băutură. — Prețul 10 cor.

În editura tipografiei Nicul. Miloșescu din Tg.-Jiu, a apărut „Cartea Săteanului” de Căpitan Emanuil Părăeanu, conținând nuvele din viața țărănească, în care sunt zugrăvite patimile și virtuțile dela sate: Pe scările Tribunalului, Smaranda, Popa Ion, Radu Perceptorul, Dinu Sergentul, O meserie plătește cât o moșie, Răsplata Jurământului, Doctorul de plasă, Moș Dinu Cimpoeru, Boer Călin și alte nuvele scrise în limba curată și frumoasă românească, povestiri pline de învățătură pentru popor.

„Cartea Săteanului”, atât prin conținutul ei cât și prin frumusețea artistică a tiparului și a copertei este o lucrare, care mărește numărul operelor de valoare apărute până acum, produ-

cerea a Cercului cultural de sub poalele Parângului „Cartea Săteanului”, se găsește de vânzare la Librăria Nicul. Miloșescu din Târgu-Jiu și la toate Librăria din Transilvania.

A apărut:

I. C. Panțu: Curs complet de corespondența comercială cu explicarea terminilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată XI—322 pagine. Tipografia A. Murășianu Această carte scrisă în serviciul comerțului și în special pentru băncile noastre, apare acum prelucrată fundamental și adusă cu 4 coli de tipar. S'a ținut cont de o limbă mai potrivită și s'a cântat a se unifica — după puțină — limbajul comercial întrebuințat în casele mari comercial întrebuințat în casele mari departe o terminologie comercială conținând peste 500 de termeni comerciali și financiar, cu explicările de lipsă. Sperăm că publicația de față va contribui mult la unificarea stilului și al terminilor comerciali, cari până acum în mare parte erau neprecioși corupți și rău întrebuințați. Credem, că băncile noastre vor ști aștepta această publicațiune și o vor sprijini cu toată căldura. De vânzare se află la librăria archidieceșană în Sibiu, la tipografia A. Murășianu și la librăria Ciurcu din Brașov cu prețu' netto (adecă cu porto cu tot) de cor. 3.00, ear pentru România Lei 4.

A apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolita Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 48 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestini din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein (1728—1751)* Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul archidieceșei de A. Luluș și Făgăraș pe a. 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903, 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisiu Novacovic*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1784, Blaj 1902. Prețul 4 cor. 30 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diaverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți să pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spedându-se banii înainte, — ori contra rambursării.

390 — 14

Atențiune! Să nu se confundă cu un alt inserat apărut, din care mai mult articoli au fost șterși.

Mare surprindere!

Nici odată în viață nu se va oferi ocaziune să se poată căpăta pentru 1 fl. 95 cr. 500 obiecte. Un orologi de buzunar de preciziune goldă remonier admirabil cu strapete de 36 ore în preună cu lanț, mers precis pe garanție de ani, o cravată de mătăsoasă modernă pentru domni, trei bucăți de batiste extrafine, un inel cu perle prețioasă imit. pentru doamni, o sîpcă chihlibar, broșă elegantă pentru dame (novitate), o oglindă minunată de buzunar pentru toaletă, un portmoneu, un penel, 1 păreche de nasturi, manșete, 3 nasturi la pept toți din aur dublu cu copci patent, 3 obiecte de joc pentru tineri și bătrâni, 20 obiecte de corespondență și încă alte 400 obiecte diverse indispensabile în casă. Toate la oaltă cu orologiul, care singur plătește acești bani, costă numai 1 fl. 95 cr. Expedează cu rambursa ori pentru banii trimiși anticipative — de cătră casa de export din Viena alui H. Wachtel, Krakau Nr. 79. Pentru-ce nu convine, banii se returnează.

Redactor responsabil în absența d-lui Ion Russu-Spiru Sever Bocu.

Editor-proprietar: George Nichin.

INSERTIUNI și RECLAME.

Să caută o bucatăreasă în vârstă de 40 ani care posedă și limba germană. Adresa I Severineanu, inginer șeful atelierului C. F. R. Turnu-Severin România. 414

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul străzii Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după stil modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă sosit deja și astfel mă aflu în poziția de a vă putea prezenta ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă: 342

Valentiny József jun.

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Igaz

388

Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de clasornice și bijuterii.

Damele Engleze, nici odată nu folosesc cremă, ci lapte de castraveți, care se poate căpăta în calitate veritabilă engleză în farmacia lui Balassa K. Budapesta, Erzsébetfalva. Are efect necondiționat sigur și este un mijloc cosmetic inofensiv, care deja după o scurtă folosire îndepărtează alunitele petele de ficat, zgrăbunțele nutesseri, și tot felul de impurități faciale, dând teantului un aspect tinerească și viori. Să fim cu atențiune, ca pe fiecare flacon să se poată ceti numele lui Balassa. Un flacon 2 cor., săpun de castraveți veritabil englez 1 cor., pudră de castraveți 1 cor. 20 bani. Se poate căpăta în ori-care farmacie; prin poștă se trimite de către farmacistul Balassa Kornél, Budapesta, Erzsébetfalva Deposit principal la farmacia lui Földes Kelemen, și drogueria lui Vojtek és Veisz. 367

In atențiunea domnilor voluntari!

CZIRÁKY ALAJOS

croitorul regim. 33 de inf. ces. reg.

ARAD, 359

In colțul străzii Comitatului (Tabajdi Károly) și a pieții Andrassy.

Am onoare a recomanda în binevoitoarea atențiune a domnilor voluntari magazinul meu bogat asortat cu uniforme militare de tot armamentul.

Confecționez tot felul de uniforme și ajustări pentru prețuri convenabile, executate în modul cel mai bun.

Bijuterii, oroloage, aur călcat și recuise de argint, seduli de amanetare cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii (Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai ieftin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Se cântă un învățăcel. Nr. Telefonului 438. 381

Prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

HUBATSCHKEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe care le vând pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân

cu respect: **Hubatschek T.**

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

In curs funcționează profesori de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijește direcțiunea cursului. La cercări servește cu informațiuni

CZOBOR OTTÓ

conducătorul cursului.

— Kossuth-uteza Numărul 41. —

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-uteza 2.

Are în deposit:

biciclete de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru biciclete, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește biciclete cu roate mobile.

Primește emailarea de biciclete în foc, nițelarea părților constitutive de biciclete, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopelare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori reparațiunea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru oddi.

In atelierul său

se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6
O nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate.
Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdezna.

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on. public, că pe **Strada Weizer János Nr. 19,** casa Doamnei ved. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător intru toate recerințelor de azi.

Dupa o experiență de mai mulți ani câștigată prin pră valile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâi fabricee, am ajuns în poziția plăcută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier

330

PUMPE DE VIN.

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urma strop, ear sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comane foarte potrivite, de oare ce a întrebuințarea de apă nesiposă ori murdara nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din launtru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Kákóczy-uteza 27. sz

258

Stropitori de vie se primesc spre reparare

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Archiducei Iosif

(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septemvrie 1904.

364

Reuniunea Industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

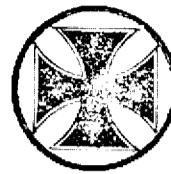
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârșciuri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagria ischiaz, vudul în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-

țianeregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari tractare normală a medicilor se vindecă prin electricitate. Inșusirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constanță în corpul omenesc binefăcătorul rent, când pe deoparte vinde cu succes boalele aflătoare, ea pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și răspândit.

Chiar și iefinștatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la metodele învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4

folosibil numai la copii și la femei de consuetudine.

Locul de contact principal se găsește la sediul meu pentru toate detaliile.

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42,
colțul str. Kálmán

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștința p. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma înprotocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

În urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulațiune suficient mă află în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprijin al on. public, promit că voi nisui să binemerit de încrederea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă ndigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stimă:

FISCHER J.
măestru tapersier.